

Briuselis, 2022 m. spalio 24 d.
(OR. en)

13994/22

CLIMA 540
ENV 1062
ONU 126
DEVGEN 195
ECOFIN 1088
ENER 535
FORETS 105
MAR 196
AVIATION 262

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2022 m. spalio 24 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13735/1/22 REV 1

Dalykas: Pasirengimas 27-ajai Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos
konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijai (COP27)
(Šarm aš Šeichas, Egiptas, 2022 m. lapkričio 6–18 d.)
– Tarybos išvados

Delegacijoms priede pateikiamos 2022 m. spalio 24 d. įvykusiame 3903-iaame posėdyje Tarybos patvirtintos išvados pirmiau nurodyta tema.

**Pasirengimas 27-ajai Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijai (COP27)
(Šarm aš Šeichas, 2022 m. lapkričio 6–18 d.)**

- Tarybos išvados -

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

BŪTINYBĖ SKUBIAI IMTIS KLIMATO POLITIKOS VEIKSMŲ

1. **IŠREIŠKIA ITIN STIPRŲ SUSIRŪPINIMĄ** dėl vis didėjančio ekstremalių meteorologinių reiškinių, įskaitant karščio bangas, gamtos gaisrus ir potvynius, intensyvumo ir dažnumo visame pasaulyje ir **AKCENTUOJA**, kad būtina kuo skubiau sustiprinti pasaulinį atsaką, siekiant išspręsti ekstremalią klimato situaciją, nes ji žmonijai, ekosistemoms ir biologinei įvairovei kelia tiesioginę ir egzistencinę grėsmę, nuo kurios neapsaugota nė viena šalis, nė vienas regionas. **PABRĖŽIA** galimybes, kurias plataus užmojo klimato politikos veiksmai teikia ne tik planetai ir pasaulio ekonomikai, bet ir žmonėms, kiek tai susiję su aukštesniu gyvenimo lygiu, sveikata, deramu darbu, tvariomis maisto sistemomis ir prieinamomis energijos kainomis. **PABRĖŽIA**, kad svarbu užtikrinti teisingą perėjimą prie tvarių neutralaus poveikio klimatui ekonomikų ir visuomenių, nė vieno nepaliekant nuošalyje;
2. kuo griežčiausiai **SMERKIA** Rusijos Federacijos agresijos karą prieš Ukrainą, kuriuo šiurkščiai pažeidžiama tarptautinė teisė, dėl jo ne tik masiškai žūsta žmonės ir daromas neigiamas poveikis sveikatai, be kita ko, civilių gyventojų sveikatai, bet taip pat daroma tiesioginė žala gamtai ir sukeliamas ilgalaikis aplinkos būklės blogėjimas, keliamas pavojus branduolinei saugai ir vėluojama vykdant labai reikalingus kovos su klimato kaita veiksmus. **PABRĖŽIA**, kad šis karas daro didelį antrinį poveikį energetiniam ir apsirūpinimo maistu saugumui, be to, kenkia pasauliniam saugumui bei stabilumui, ir kad šį klausimą turi skubiai ir ryžtingai spręsti tarptautinė bendruomenė;

3. PAREIŠKIA, kad labai palankiai vertina Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) atliktą darbą ir visų trijų darbo grupių indėlį rengiant šeštąją vertinimo ataskaitą¹. PAKARTOJA pagrindinę I darbo grupės šeštojoje vertinimo ataskaitoje pateiktą išvadą, kad klimato kaitos mastas ateityje priklausys nuo to, kiek ateityje bus išmetama išmetamųjų teršalų, ir kad visuotinį atšilimą iki 1,5°C galima apriboti tik tuo atveju, jeigu nedelsiant bus imtasi veiksmų ateinančiais dešimtmečiais smarkiai ir tvariai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį, kad iki arba apie 2050 m. visame pasaulyje būtų pasiektas nulinis grynas išmetamas ŠESD kiekis. PRIMENA, kad reikia nedelsiant padidinti visuotinį klimato kaitos švelninimo užmojį, remiantis geriausiais turimais mokslo duomenimis, kad visame pasaulyje iki 2030 m. išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis būtų sumažintas perpus, palyginti su 2019 m. Su susirūpinimu ATKREIPIA DĖMESĮ į Pasaulinės meteorologijos organizacijos (WMO) naujausios – 2021 m. – ataskaitos dėl pasaulio klimato padėties išvadą, kad pagrindiniai klimato rodikliai, pvz., pasaulio temperatūra, šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentracija ir vandenynų entalpija, toliau auga be lėtėjimo požymių;
4. PRIMENA pagrindines II darbo grupės šeštosios vertinimo ataskaitos išvadas, įskaitant tai, kad i) klimato kaita jau dabar turi plataus masto poveikį mūsų pasauliui, kelia pavojų gyvybei ir pragyvenimo šaltiniams, ypač pažeidžiamiausiųjų atžvilgiu (klimato kaita jau daro poveikį daugiau kaip pusei pasaulio gyventojų ir daugiausia pažeidžiamoms ekosistemoms), ii) prisitaikymo prie klimato kaitos pastangos sumažino tam tikrą pažeidžiamumą dėl klimato kaitos, tačiau kai kurios prisitaikymo ribos jau pasiektos, o kitos neišvengiamai bus pasiektos artimiausioje ateityje, ir iii) prisitaikymas prie klimato kaitos turi pereiti nuo dabartinio kaupiamojo koregavimo prie planuotų ir sisteminių požiūrių, kuriais būtų atsižvelgiama tiek į įvairią klimato kaitos riziką, tiek į su klimatu nesusijusius veiksnius;
5. AKCENTUOJA III darbo grupės šeštosios vertinimo ataskaitos išvadas, iš kurių matyti, kad turime galimybių kiekviename sektoriuje iki 2030 m. bent perpus sumažinti pasaulyje išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. AKCENTUOJA ekonomines ir socialines klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos priemonių galimybes ir privalumus visoms šalims. Investicijos į inovacijas ir žaliąsias darbo vietas yra sąžiningo ir teisingo perėjimo prie naujos žaliosios ekonomikos modelio išankstinė sąlyga;

¹ <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>.

6. **ATKREIPIA DĖMESĮ Į** ryžtingus pilietinės visuomenės, visų pirma jaunimo, raginimus imtis platesnio užmojo klimato politikos veiksmų, atsižvelgiant į tarpgeneracinį teisingumą, ir poreikį vykdyti socialiai naudingą ekologinę pertvarką, kuria atsižvelgiama į piliečių poreikius; todėl **PRIPAŽIŠTA** visuomenės dalyvavimo ir aktyvaus angažavimosi, taip pat prieigos prie informacijos, susijusios su klimato politikos veiksmų planavimu ir įgyvendinimu, svarbą.

VEIKSMŲ, UŽMOJO IR PARAMOS STIPRINIMAS

7. rengiantis **COP27 PAKARTOJA**, kad tarptautinis angažavimasis remiantis tvirtu taisyklėmis grindžiamu daugiašališkumu yra itin svarbus siekiant sėkmingų rezultatų sprendžiant klimato kaitos problemą;
8. **ATKREIPIA DĖMESĮ Į** tai, kad šalys, imdamosi veiksmų klimato kaitos problemai spręsti, turėtų laikytis savo atitinkamų įsipareigojimų, susijusių su žmogaus teisėmis, teise į sveikatos apsaugą, teise į švarią, sveiką ir tvarią aplinką, čiabuvių tautų teisėmis, kaip nurodyta JT Deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių, vietos bendruomenių, migrantų, vaikų, asmenų su negalia ir pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų teisėmis, taip pat su lyčių lygybe, moterų įgalėjimu bei tarpgeneraciniu teisingumu, šiuos įsipareigojimus propaguoti ir į juos atsižvelgti. **PAKARTOJA**, kad ES ir toliau yra įsipareigojusi puoselėti šias vertybes;
9. **PABRĖŽIA**, kad bendrų nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų ir jų atnaujinimų, įskaitant paskelbtus COP26 metu, iki jos ir po jos, nepakanka. **PRIMENA**, kad visų Šalių buvo paprašyta savo nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose peržiūrėti ir sustiprinti 2030 m. tikslus, kad iki 2022 m. pabaigos jie reikiamu mastu būtų suderinti su Paryžiaus susitarimo temperatūros tikslu. Todėl **RAGINA** visas Šalis parengti plataus užmojo tikslus ir politiką ir **SKUBINA** visų pirma didžiausios ekonomikos šalis, tinkamu laiku iki COP27 pradžios peržiūrėti ir sustiprinti savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir pateikti ar atnaujinti savo ilgalaikes išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu grindžiamas vystymosi strategijas, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynas išmetamas ŠESD kiekis. Su dideliu susirūpinimu **AKCENTUOJA**, jog pasaulinis užmojis turi būti gerokai padidintas, kad būtų išsaugota galimybė pasiekti 1,5°C tikslą, laikantis Paryžiaus susitarimo;

10. PABRĖŽIA, kad šį itin svarbų dešimtmetį tiek užmojis, tiek veiksmai yra labai svarbūs siekiant užtikrinti Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo patikimumą ir tvariai pasiekti poveikio klimatui neutralumą, ir RAGINA visas Šalis savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus paremti patikimomis ir tvirtomis vidaus politikos sistemomis ir veiksmais, įskaitant tinkamas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo sistemas.
- PABRĖŽIA, kad visos Šalys, visų pirma pagrindinės teršėjos, turi padidinti savo trumpalaikį ir ilgalaikį užmojų ir sustiprinti klimato politikos veiksmus, be kita ko, taikydamos vidaus anglies dioksido apmokestinimą;
11. PRIMENA, kad 2022 m. birželio mėn. Taryba susitarė dėl savo pozicijos dėl tų esminių Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio² elementų, kurie sudarys sąlygas Europos Sąjungai įgyvendinti savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir iki 2030 m. bent 55 % sumažinti savo grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m. lygiu, ir ne vėliau kaip iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir po to siekti neigiamo išmetamųjų teršalų kiekio balanso.
- ATKREIPIA DĖMESĮ į iki šiol padarytą pažangą teisėkūros procese siekiant priimti klimato kaitos dokumentų rinkinį ir tikslą iki 2022 m. pabaigos subalansuoti užbaigti derybas dėl šių esminių elementų. YRA PASIRENGUSI kuo greičiau po šių derybų pabaigos atitinkamai atnaujinti ES ir jos valstybių narių nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus atsižvelgiant į Glazgo klimato pakto 29 punktą, kad būtų atspindėta, kaip galutiniai pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio esminių elementų rezultatai įgyvendinami siekiant ES pagrindinio tikslo, dėl kurio 2020 m. gruodžio mėn. susitarė Europos Vadovų Taryba;
12. AKCENTUOJA ES įsipareigojimą ir pastangas propaguoti energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kad būtų sumažintas tiek iškastinio kuro vartojimas, tiek priklausomybė nuo šio kuro importo iš Rusijos Federacijos, be kita ko, pasitelkiant tokių rūšių priemones, kokios aptariamoms „REPowerEU“ siekiant panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos dujų ir iki 2022 m. pabaigos uždrausti Rusijos naftos importą, kartu vengiant sukurti naujų susisaistymo padarinių iškastinio kuro atžvilgiu, kad būtų dar labiau paspartintas perėjimas prie žaliosios energetikos ES ir remiamos ES pastangos įvykdyti savo klimato srities užmojų;

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0550>.

13. PRIMENA ES valstybių narių tęstinius įsipareigojimus, dėl kurių susitarta su socialiniais partneriais, taip pat RAGINA visas Šalis nutraukti iš anglių gaunamos energijos netaikant taršos mažinimo priemonių naudojimą, laipsniškai jį mažinant ir panaikinant neveiksmingas subsidijas iškastiniam kurui siekiant paspartinti savo energetinę pertvarką³, ir įgyvendinti Glazgo klimato paktą taip, kad tai būtų naudinga darbuotojams ir bendruomenėms, taip pat siekiant JT darnaus vystymosi tikslų, įskaitant 7-ąjį tikslą iki 2030 m. visiems užtikrinti galimybę naudotis įperkama, patikima, tvaria ir modernia energija. ATKREIPIA DĖMESĮ Į tai, kad Teisingos energetikos pertvarkos partnerystės yra svarbios Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo priemonės, nes padeda vienoms pagrindinių šalių partnerių didinti savo klimato srities užmojų ir pereiti prie su 1,5°C tikslu suderinamos trajektorijos, taikant koordinuotą paramos teikėjų požiūrį. PALANKIAI VERTINA G7 vadovų įsipareigojimą iki 2022 m. pabaigos nutraukti naują tiesioginę viešąją paramą tarptautiniam iškastinio kuro energijos sektoriui be taršos mažinimo priemonių, išskyrus tam tikras kiekvienos šalies aiškiai apibrėžtas aplinkybes, kuriomis laikomasi šilimo ribojimo iki 1,5°C ir prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų, ir RAGINA visas šalis prisiimti panašius įsipareigojimus;
14. PALANKIAI VERTINA pasiūlymą dėl ES Gamtos atkūrimo teisės akto, kuris turėtų prisidėti prie 2030 m. ir 2050 m. ES klimato ir biologinės įvairovės tikslų atkuriant ir gerinant ekosistemas siekiant jų geros ekologinės būklės, taip pat prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, visų pirma užtikrinant ES ekosistemų atkūrimą;
15. TAIP PAT PALANKIAI VERTINA ES bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformą, kuri sudaro sąlygas ilgalaikiam tvariam požiūriui į žemės ūkį ir miškininkystę ir kuria siekiama užtikrinti pasaulinį ir ES apsirūpinimo maistu saugumą ir didinti BŽŪP indėlį į klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos. Tai turėtų būti pasiekta mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, didinant anglies sekvestraciją, propaguojant tvarią energiją, skatinant veiksmingą gamtos išteklių, pvz., vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, saugant biologinę įvairovę ir atkuriant ekosistemines paslaugas. PABRĖŽIA, kad sveikas dirvožemis, pasižymintis didele biologine įvairove, yra labai svarbus kovojant su mūsų laikų pasauliniais iššūkiais, visų pirma su pakankamai maistingo ir saugaus maisto gamyba, prisitaikymu prie klimato kaitos ir jos švelninimu, biologinės įvairovės nykimo sustabdymu ir pakeitimu priešingu procesu;

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/lt/pdf>.

16. PRIMENA 2022 m. vasario 21 d. Tarybos išvadas dėl ES klimato diplomatijos⁴ ir PABRĖŽIA, kad klimato kaita kelia egzistencinę grėsmę žmonijai, be kita ko, žmogaus teisių įgyvendinimui, tarptautiniam stabilumui ir saugumui, o tai daro didelį neigiamą poveikį visai tarptautinei bendruomenei. Atsižvelgdama į tai PAKARTOJA, jog svarbu, kad ES ir jos valstybės narės imtųsi tvirtų koordinuotų veiksmų, vykdydamos aktyvią Europos diplomatiją klimato ir energetikos srityse ir įgyvendindamos įvairias sektorines bei regionines iniciatyvas ir raginimus, suformuluotus, be kita ko, atsižvelgiant į Glazgo konferenciją, kurių atžvilgiu galėtų būti naudingos ES išorės regioninės paramos priemonės;
17. AKCENTUOJA, kad visos šalys turi dėti daugiau pastangų prisitaikymo prie klimato kaitos srityje ir kartu skubiai mažinti išmetamųjų teršalų kiekį – tai yra vienintelis būdas užtikrinti, kad prisitaikymo prie klimato kaitos poreikis išliktų suvaldomas. ATKREIPIA DĖMESĮ Į didėjančią poreikį prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio ir palankiai vertina galimybę dalytis patirtimi ir pasimokyti iš partnerių apie metodus, kuriais didinamas atsparumas klimato poveikiui. PRIPAŽIŠTA, jog visoms Šalims tampa vis svarbiau didinti savo prisitaikymo pajėgumus, didinti savo atsparumą ir mažinti savo pažeidžiamumą klimato kaitos atžvilgiu. PRIPAŽIŠTA mažiausiai išsivysčiusių šalių ir mažų besivystančių salų valstybių, kurios yra itin pažeidžiamos dėl neigiamo klimato kaitos poveikio, o kai kurios net susiduria su grėsme pačiam jų egzistavimui, specialius poreikius ir ypatingas aplinkybes. ATKREIPIA DĖMESĮ į Prahos kreipimesi⁵, dėl kurio susitarta 2022 m. rugsėjo mėn. Konferencijoje dėl atsparių kraštovaizdžių kūrimo, išdėstytas prisitaikymo prie klimato kaitos rekomendacijas;
18. PABRĖŽIA esminį holistinių, įtraukių ir veiksmingai įgyvendinamų nacionalinių prisitaikymo prie klimato kaitos strategijų ir planų vaidmenį ir AKCENTUOJA, kad reikia didinti paramą besivystančioms šalims rengiant ir įgyvendinant šias strategijas, planus ir atitinkamus komunikatus, taip pat stebint ir vertinant prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų pažangą;

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/54433/st06120-en22.pdf>.

⁵ [https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/\\$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf](https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf).

19. AKCENTUOJA ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos tarptautinį prisitaikymo aspektą, kuriuo pabrėžiama ES parama tarptautiniam atsparumui ir pasirengimui klimato kaitai, be kita ko, didinant tarptautinių finansinių išteklių mastą, nustatant politiką ir paskatas, skirtas klimato kaitos poveikiui atsparioms investicijoms skatinti, be kita ko, gamtos procesais pagrįstų sprendimų srityje, teikiant tikslinę paramą šalims partnerėms ir vykdant naujai nustatytą ES prisitaikymo prie klimato kaitos misiją, kuri galėtų įkvėpti panašius veiksmus kitose šalyse;
20. PAKARTOJA, kad ES ir jos valstybės narės remia šalis partneres siekiant padidinti jų prisitaikymo pajėgumus, skirtus klimato keliamai rizikai įvertinti, valdyti ir mažinti, pvz., stiprinant stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo sistemas, be kita ko, stiprinant darbą, susijusį su prieinamais, sąveikiais ir patikimais aplinkos duomenimis, ir duomenimis grindžiamus skaitmeninius sprendimus, įskaitant ankstyvojo perspėjimo sistemas, taip pat plėtojant socialinės apsaugos, draudimo ir kitus finansinius mechanizmus, skirtus su klimatu susijusios rizikos valdymui, įskaitant nelaimių rizikos valdymą. Šia veikla siekiama didinti pažeidžiamų šalių ir bendruomenių pajėgumus stiprinti jų atsparumą valdant ir mažinant riziką patirti nuostolius [...] ir žalą [...];
21. AKCENTUOJA, kad dėl su klimato kaita susijusių pavojų, poveikio ir pažeidžiamumo, kyla pasekmės ir rizika, dėl kurių ekonominių ir neekonominių nuostolių bei žalos gali patirti visos šalys. PABRĖŽIA, kad visapusiškas su klimatu susijusios rizikos valdymas yra labai svarbus siekiant užtikrinti ilgalaikį šalių, pažeidžiamų gyventojų ir bendruomenių atsparumą nuostoliams ir žalai. PRIPAŽIŠTA, kad reikia toliau plėsti veiksmus pažeidžiamų šalių, gyventojų ir pažeidžiamų grupių atžvilgiu ir didinti paramą jiems. PABRĖŽIA privačiųjų ir viešųjų šaltinių vaidmenį teikiant didesnę paramą siekiant išvengti nuostolių ir žalos, susijusių su neigiamu klimato kaitos poveikiu, juos kuo labiau sumažinti ir juos pašalinti;

22. PAKARTOJA, kad finansinių srautų suderinimas su trajektorija siekiant mažo išmetamo ŠESD kiekio ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi yra esminis veiksnys siekiant įgyvendinti Paryžiaus susitarimą kaip visumą ir pereiti prie neutralaus poveikio klimatui, prisitaikyti gebančios ir atsparios pasaulinės ekonomikos ir visuomenės. PABRĖŽIA, kad sukūrus specialią erdvę Paryžiaus susitarimo 2.1 straipsnio c punktui aptarti COP27, Šalys, privatusis sektorius ir kiti suinteresuotieji subjektai galės aptarti savo supratimą apie tikslą užtikrinti, kad finansavimo srautai atitiktų trajektoriją siekiant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi, ir kaip tai pasiekti, taip sudarant sąlygas šalims pasiekti savo klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos tikslus ir darnaus vystymosi tikslus. AKCENTUOJA, kad Paryžiaus susitarime pripažįstama, jog finansinių išteklių sutelkimui reikia visuotinių pastangų, ir RAGINA visas šalis dėti daugiau pastangų siekiant sutelkti finansavimą iš visų šaltinių klimato politikos veiksmams remti ir klimato aspektą integruoti į visus finansinius srautus. Atsižvelgdama į tai, PABRĖŽIA, kad reikia skatinti tvarų finansavimą ir investicijas, kuriais siekiama klimato, biologinės įvairovės ir kitų aplinkos tikslų sinergijos, PAKARTOJA skaidraus ataskaitų teikimo svarbą ir AKCENTUOJA, kad visame pasaulyje daugėja klimato politikos iniciatyvų siekiant sutelkti finansų sektoriaus ir privačiojo sektoriaus kapitalą ten, kur to labiausiai reikia su Paryžiaus susitarimu suderintiems veiksmams įgyvendinti;
23. PRIMENA, kad ES ir jos valstybės narės labiausiai prisideda prie tarptautinio viešojo kovos su klimato kaita finansavimo ir nuo 2013 m. daugiau nei dvigubai padidino savo įnašą į kovos su klimato kaita finansavimą, skirtą besivystančioms šalims. ATNAUJINA tvirtą ES ir jos valstybių narių prisiimtą įsipareigojimą toliau didinti savo vykdomą tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą siekiant išsivysčiusių šalių tikslo kuo greičiau ir iki 2025 m. sutelkti kasmet bent 100 mlrd. USD sumą iš įvairių šaltinių, ir TIKISI, kad šis tikslas bus pasiektas 2023 m. RAGINA kitus paramos teikėjus dėti daugiau pastangų šioje srityje, taip pat atsižvelgiant į COP26 paskelbtą „Kovos su klimato kaita finansavimo įgyvendinimo planą“, ir TIKISI, kad prieš COP27 bus paskelbta pažangos ataskaita dėl 10 įgyvendinimo plane numatytų bendrų veiksmų sričių;

24. TIKISI bendradarbiauti su kitomis Šalimis siekiant įgyvendinti Glazgo klimato pakto raginimą iki 2025 m. bent dvigubai, palyginti su 2019 m., padidinti bendrą besivystančioms šalims teikiamą kovos su klimato kaita finansavimą prisitaikymo veiksams, kad teikiant padidintus finansinius išteklius būtų užtikrinta klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos pusiausvyra;
25. PRIMYGTINAI RAGINA daugiašalius plėtros bankus, plėtros finansų įstaigas ir kitas tarptautines finansų įstaigas toliau dėti daugiau pastangų, be kita ko, nustatant plataus užmojo prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimo tikslus, naudojantis novatoriškais finansavimo priemonėmis, gerinant galimybes gauti finansavimą ir remiant aktyvesnį privačiojo sektoriaus dalyvavimą. Šiame kontekste PALANKIAI VERTINA lyderystę, kurią COP26 metu pasirašytame Bendrame pareiškimе dėl gamtos ir savo klimato strategijomis bei planais pademonstravo keli daugiašaliai plėtros bankai, įskaitant Europos investicijų banką, kaip pagrindinį lyderį, taip pat Europos rekonstrukcijos ir plėtros banką ir Pasaulio banko grupę. PAKARTOJA, kad kovos su klimato kaita finansavimas privačiojo sektoriaus lėšomis yra itin svarbus pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ir atsparios pasaulio ekonomikos, o viešasis sektorius turi teikti tinkamas finansines paskatas, politikos signalus ir sudaryti reikiamas sąlygas. NURODO Tarybos išvadas dėl kovos su klimato kaita finansavimo rengiantis COP27⁶.

SIEKTI REZULTATŲ ŠARM AŠ ŠEICHE

26. SVEIKINA Jungtinės Karalystės vyriausybę ir DĖKOJA jai už COP26 surengimą ir Glazge padarytą pažangą, ATKREIPIA DĖMESĮ Į Glazgo klimato paktą kaip subalansuotą dokumentų rinkinį, kuris davė puikių rezultatų klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie jos ir įgyvendinimo priemonių srityje. Taip pat DĖKOJA COP27 pirmininkausiančiam Egiptui ir jo partnerei Kongo Demokratinei Respublikai už jų nenuilstamą darbą ir atsidavimą laikotarpiu nuo COP26 iki COP27;

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2022/10/04/climate-finance-council-adopted-conclusions-ahead-of-cop27/>.

27. PALANKIAI VERTINA 2022 m. birželio mėn. pagalbinių komitetų sesijose atliktą darbą ir TIKISI, kad bus priimtas visapusiškas Šarm aš Šeicho susitikimo rezultatų dokumentas, kuriuo bus užtikrintas plataus užmojo visuotinis atsakas reaguojant į klimato kaitą, tokiu būdu i) išsaugant galimybę pasiekti 1,5°C tikslą, laikantis Paryžiaus susitarimo ir atsižvelgiant į geriausius turimus mokslo duomenis, visų pirma naujausias IPCC ataskaitas, ir ii) nenukrypstant nuo trajektorijos siekiant ilgalaikio atsparumo. RAGINA COP27 pirmininkausiančią šalį Šarm aš Šeiche toliau plėtoti Glazgo iniciatyvas;
28. PALANKIAI VERTINA tai, kad nustatyta Klimato kaitos švelninimo darbo programa – darbo programa, kuria siekiama skubiai padidinti klimato kaitos švelninimo užmojį ir paspartinti įgyvendinimą šį itin svarbų dešimtmetį, ir ĮSIPAREIGOJA konstruktyviai bendradarbiauti su Šalimis, kad būtų pasiektas sprendimas dėl jos projekto, kurį apsvarstytų ir priimtų CMA4 ir kuris būtų pagrįstas mokslo duomenimis ir paremtas Glazgo klimato paktu, tokiu būdu, kad ja būtų papildytas bendros pažangos įvertinimas ir remiamas galimybės pasiekti 1,5°C tikslą išsaugojimas. RAGINA parengti tokią darbo programą, pagal kurią Šalys ir suinteresuotieji subjektai, kurie nėra Konvencijos Šalys, galėtų keistis įgyta patirtimi, būtų nustatytos sinergijos, skatinama tvirta vidaus politika, būtų išnagrinėta, kaip įvairių sektorių politika galėtų paremti klimato politikos veiksmus ir užmojį, ir šalys būtų įgalintos daryti pažangą įgyvendinant ir stiprinant savo įsipareigojimus. PABRĖŽIA, kad metiniame aukšto lygio ministrų apskritojo stalo susitikime dėl užmojo iki 2030 m., kuris prasidės CMA4 metu, turėtų būti informuojama apie Klimato kaitos švelninimo darbo programą ir turėtų būti ja remiamasi, turėtų būti didinama atskaitomybė, skatinama dalytis patirtimi, teikiamos rekomendacijos ir siekiama visuotinio užmojo ir įgyvendinimo, laikantis siekio išsaugoti galimybę pasiekti 1,5°C tikslą;
29. PABRĖŽIA, kad labai svarbu daryti aiškią pažangą siekiant Visuotinio prisitaikymo prie klimato kaitos tikslo, todėl TOLIAU remis ir konstruktyviai dalyvaus įgyvendinant dvejų metų Glazgo–Šarm aš Šeicho darbo programą, kiek tai susiję su Visuotiniu prisitaikymo prie klimato kaitos tikslu, kad būtų pasiektas geresnis supratimas, kaip padidinti pajėgumą prisitaikyti, padidinti atsparumą ir sumažinti pažeidžiamumą siekiant apsaugoti žmones, pragyvenimo šaltinius ir ekosistemas ir įvertinti pažangą šiuo požiūriu;

30. DAR KARTĄ PATVIRTINA ES tęstinį įsipareigojimą užtikrinti, kad visapusiškai veiktų Santjago tinklas siekiant išvengti nuostolių ir žalos, susijusių su neigiamu klimato kaitos poveikiu, kuo labiau juos sumažinti ir juos pašalinti, ir tai padaryti tai kuo greičiau ir laikantis Glazgo nustatyto proceso [...] siekiant toliau stiprinti pasaulinio masto koordinavimą, kad būtų paskatinta paklausa grindžiama atitinkamų organizacijų, įstaigų, tinklų ir ekspertų techninė pagalba siekiant įgyvendinti atitinkamus požiūrius, visų pirma pažeidžiamose besivystančiose šalyse ir bendruomenėse;
31. TIKISI, kad bus tęsiamas Glazgo dialogas tarp Šalių, atitinkamų organizacijų ir suinteresuotųjų subjektų, siekiant aptarti veiklos, kuria siekiama išvengti nuostolių ir žalos, susijusių su neigiamu klimato kaitos poveikiu, kuo labiau juos sumažinti ir juos pašalinti, finansavimo tvarką. PAKARTOJA, kad yra pasirengusi konstruktyviai bendradarbiauti su šalimis partnerėmis siekiant geriau suprasti jų poreikius, be kita ko, pasitelkiant naują darbotvarkės punktą, kuriuo būtų visapusiškai išnaudojamas Glazgo dialogas, kad būtų nedelsiant sustiprintos esamos institucijos, teikiančios paramą siekiant išvengti nuostolių ir žalos rizikos, kuo labiau ją sumažinti ir ją pašalinti, taip pat būtų pateikti konkretūs iššūkių, su kuriais susiduria pažeidžiamiausios šalys, sprendimai. Šiame kontekste PALANKIAI VERTINA JT Generalinio Sekretoriaus pradėtą iniciatyvą „Ankstyvasis perspėjimas visiems“, kurios tikslas – per 5 metus užtikrinti, kad ankstyvojo perspėjimo sistemos apimtų visus Žemės gyventojus, ir G7 vadovų įsipareigojimą siekti nustatyti Pasaulinio kovos su klimato kaitos rizika neturtingoms ir pažeidžiamoms šalims ir žmonėms skydo iniciatyvą, remiantis pasauline partneryste „InsuResilience“ ir kitomis iniciatyvomis. ĮSIPAREIGOJA remti šias pastangas, be kita ko, didinant su klimatu ir nelaimių rizika susijusį finansavimą ir draudimą ir užtikrinant, kad pasaulinė su klimatu ir nelaimių rizika susijusio finansavimo ir draudimo struktūra taptų sistemingesnė, nuoseklesnė ir tvaresnė;

32. PAKARTOJA, kad svarbu atlikti išsamų, tikslu grindžiamą ir į ateitį orientuotą bendros pažangos įvertinimą, siekiant palaikyti Paryžiaus susitarimo penkerių metų užmojo ciklą ir padidinti veiksų užmojų bei paramą kolektyviniams kovos su klimato kaita veiksams atsižvelgiant į teisingumo aspektą ir geriausius turimus mokslo duomenis. PABRĖŽIA, kad reikia remtis pirmojo bendros pažangos įvertinimo techninio dialogo diskusijomis ir jo metu įgyta patirtimi ir vis daugiau dėmesio skirti galimybėms plėsti ir stiprinti Šalių veiksmus ir paramą, taip pat tarptautinį bendradarbiavimą klimato politikos veiksų srityje. AKCENTUOJA, kad bendros pažangos įvertinimo rezultatais [...] turėtų būti grindžiami ir nuolat skatinami didesnio užmojo klimato politikos veiksmai tiek kolektyviniu, tiek individualiu lygmeniu; jais visų pirma visos Šalys turėtų būti raginamos ilgainiui pereiti prie visą ekonomiką apimančių švelninimo tikslų savo nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksniuose ir prie 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo savo ilgalaikėse išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu grindžiamose vystymosi strategijose, taip pat imtis aktyvesnių veiksų prisitaikymo ir įgyvendinimo priemonių srityse, atsižvelgiant į ilgalaikius Paryžiaus susitarimo tikslus;
33. nors ir toliau daugiausia dėmesio reikia skirti išmetamo ŠESD kiekio mažinimui ir absorbuojamo ŠESD kiekio didinimui, PRIPAŽIŠTA 6 straipsnio potencialą, kiek tai susiję su palankesnėmis sąlygomis toliau siekti panaikinti atotrūkį, siekiant apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5°C, ir skatinti privačiojo sektoriaus dalyvavimą klimato politikos veiksniuose ir finansinių bei nefinansinių išteklių sutelkimą tiems veiksams, kartu laikantis ekologinių ir socialinių apsaugos priemonių, gerbiant žmogaus teises ir apsaugant nuo su klimatu susijusios rizikos. PABRĖŽIA, jog būtina sąlyga yra užtikrinti, kad taikant 6 straipsnį būtų prisidedama prie ilgalaikių Paryžiaus tikslų, skatinamas užmojis, darnus vystymasis ir užtikrinamas aplinkosauginis naudingumas. PABRĖŽIA, kad svarbu 6 straipsnio mechanizmus glaudžiai suderinti su priimančiųjų šalių nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais, jų ilgalaikėmis išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu grindžiamomis vystymosi strategijomis ir Paryžiaus susitarimo tikslais, taip pat išsaugoti erdvės didesniai užmojiui, pasitelkus naudos, kurią teikia klimato kaitos švelninimas, pasidalijimą tarp dalyvių pagal 6 straipsnį. ATKREIPIA DĖMESĮ į Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos pasaulinės rinkos priemonės CORSIA tvirto įgyvendinimo privalumus. PABRĖŽIA, kad besivystančioms šalims reikia stiprinti pajėgumus siekiant tvirtai įgyvendinti [...] rinka grindžiamą veiklą pagal UNFCCC sistemą;

34. TIKISI, kad bus tęsiamos diskusijos dėl naujo kolektyvinio kiekybinio kovos su klimato kaita finansavimo tikslo reikšmingų švelninimo ir prisitaikymo veikslių ir įgyvendinimo skaidrumo kontekste, kartu tinkamai atsižvelgiant į besivystančių šalių poreikius ir prioritetus, ir visų finansinių srautų derinimo su trajektorija siekiant mažo išmetamo ŠESD kiekio ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi kontekste. PABRĖŽIA, kad naujas kolektyvinis kiekybinis tikslas turėtų padėti kurti sistemą, skirtą perėjimui prie 1,5°C pasaulio finansuoti.
35. Taip pat TIKISI, kad svarstant naują specialiai skirtą CMA COP27 metu darbotvarkės punktą bus aptartas visa apimantis įgalinantis 2 straipsnio 1 dalies c punkto vaidmuo, tai, kaip šį tikslą supranta Šalys ir visi suinteresuotieji subjektai ir kaip jį pasiekti;
36. YRA PASIRYŽUSI bendradarbiauti su visomis Šalimis siekiant:
- skatinti diskusiją dėl UNFCCC ateities;
 - aptarti galimus tolesnius būdus tvariai įgyvendinti klimato politikos veiksmus žemės ūkio sektoriuje, kartu užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą pasitelkiant tvarią maisto sistemą, remiantis ataskaitų pagal Koronivijos bendro darbo žemės ūkio srityje veiksmų gaires išvadomis, pagal šias gaires surengtų praktinių seminarų rezultatais ir pagalbinio komiteto išvadomis dėl šių gairių;
 - sudaryti sąlygas Glazgo darbo programos dėl įgalinimo klimato srityje veiklos įgyvendinimui su plačiu užmoju, be kita ko, prisidedant prie visapusiško veiksmų plano dėl įgalinimo klimato srityje veiklos, taip struktūrizuojant būsimą darbą;
 - spręsti lyčių aspekto klausimą siekiant išnaudoti visą klimato politikos potencialą ir remti visapusiškus veiksmus, siekiant lyčių lygybės, be kita ko, toliau įgyvendinant patobulintą Limos darbo programą lyčių klausimais ir jos 2-ąją Lyčių lygybės veiksmų planą, taip pat užbaigiant jos laikotarpio vidurio peržiūrą;

37. AKCENTUOJA, kaip svarbu, kad suinteresuotieji subjektai, kurie nėra Konvencijos Šalys, imtųsi veiksmų, būtų įtraukti į UNFCCC procesą, ir RAGINA juos toliau dėti pastangas, be kita ko, vykdant skaidrius įsipareigojimus, kuriais sudaromos sąlygos atskaitomybei, grindžiamus patikimais veiksmų planais, siekiant veiksmingai įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir pasirengti bendros pažangos įvertinimui, be kita ko, įgyvendinant Pasaulinę veiksmų klimato kaitos srityje darbotvarę.

KITOS TARPTAUTINĖS ORGANIZACIJOS IR PROCESAI

38. PABRĖŽIA, kad klimato kaitos ir biologinės įvairovės krizės, dykumėjimas, tarša, taip pat žemės, vandens ir vandenynų būklės blogėjimas yra glaudžiai tarpusavyje susiję ir vieni kitus sustiprina, ir AKCENTUOJA, kad šias problemas galima sėkmingai išspręsti tik taikant nuoseklų požiūrį, apimančią visiems naudingas strategijas, su tvirtomis socialinės apsaugos ir aplinkos apsaugos priemonėmis, įskaitant gamtos procesais pagrįstus sprendimus, kaip yra nurodžiusi 5-oji Jungtinių Tautų aplinkos asamblėja. PALANKIAI VERTINA tai, kad Glazgo klimato pakte daug dėmesio skiriama sveikoms ekosistemoms siekiant veiksmingų klimato politikos veiksmų, ir RAGINA Šalis į savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir ilgalaikes išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu grindžiamas vystymosi strategijas įtraukti gamtos procesais pagrįstus sprendimus. PABRĖŽIA, kad įgyvendinant gamtos procesais pagrįstus sprendimus būtina gerbti ir apsaugoti čiabuvių ir vietos bendruomenių teises, kaip tai atspindėta atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose ir tarptautiniuose dokumentuose, pavyzdžiui, UNDRIP ir tarptautinėje žmogaus teisių teisėje. Taip pat PALANKIAI VERTINA naująją FAO 2021–2030 m. klimato kaitos strategiją. RAGINA glaudžiau bendradarbiauti ir užtikrinti sinergiją tarp Rio konvencijų ir kitų daugiašalių aplinkos susitarimų, taip pat kitų atitinkamų JT iniciatyvų ir tarptautinių procesų. PALANKIAI VERTINA konferencijoje „Stokholmas + 50“ vykusias diskusijas, kuriose pabrėžta, kad reikia skubiai imtis veiksmų, įtraukti jaunimą, ir RAGINA Šalis ir atitinkamus suinteresuotuosius subjektus imtis tolesnių veiksmų, susijusių su dešimt rekomendacijų dėl veiksmų siekiant paspartinti įgyvendinimą;

39. TEBĖRA TVIRTAI PASIRYŽUSI stiprinti UNFCCC ir Biologinės įvairovės konvencijos (CBD) sinergiją, įskaitant derinimą su plataus užmojo Pasauline biologinės įvairovės strategija po 2020 m., dėl kurios turi būti susitarta COP15 2022 m. gruodžio mėn., ir JT ekosistemų atkūrimo dešimtmečiu, taip pat toliau daryti pažangą įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama papildomos naudos visiems, švelninant klimato kaitos poveikį bei prisitaikant prie jos ir paverčiant biologinės įvairovės nykimą priešingu procesu. TAIP PAT TEBĖRA PASIRYŽUSI stiprinti sinergiją tarp UNFCCC ir Jungtinių Tautų konvencijos dėl kovos su dykumėjimu (UNCCD), JT miškų forumo, Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos, Adis Abebos veiksmų darbotvarkės ir Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. bei darnaus vystymosi tikslų pasiekimų;
40. TEBĖRA PASIRYŽUSI akcentuoti, kad tvariam vandenynų valdymui ir vandentvarkai bei sveikoms su vandeniu susijusioms ekosistemoms tenka esminis vaidmuo užtikrinant bendrą atsparumą klimato kaitai, ir kad svarbu dirbti pagal 2021–2030 m. JT vandenynų mokslo dekadą siekiant darnaus vystymosi ir 2018–2028 m. JT vandens srities veiklos dešimtmetį. TAIP PAT PALANKIAI VERTINA 2022 m. birželio–liepos mėn. Lisabonoje įvykusioje Antrojoje Jungtinių Tautų konferencijoje dėl vandenynų priimtą deklaraciją „Mūsų vandenynas, mūsų ateitis, mūsų atsakomybė“ ir 2022 m. vasario mėn. aukščiausiojo lygio susitikime „Vienas vandenynas“ priimtus „Bresto įsipareigojimus dėl vandenynų“;
41. PABRĖŽIA klimato kaitos ir žmogaus teisių tarpusavio ryšį. Todėl PALANKIAI VERTINA tai, kad buvo patvirtinti specialiojo pranešėjo žmogaus teisių ir klimato kaitos klausimais įgaliojimai;

42. RAGINA visas Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) ir Tarptautinės jūrų organizacijos (IMO) valstybes nares užtikrinti, kad tarptautinė aviacija ir jūrų transportas teisingai ir su plačiu užmoju prisidėtų siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų tokiu būdu, kad būtų užtikrintas aplinkosauginis naudingumas, valstybėms nebūtų užkirstas kelias imtis platesnio užmojo veiksnių taip, kad būtų išvengta dvigubos tų pačių išmetamų dujų kiekių apskaitos ir bet kokios iš to išplaukiančios materialinės dvigubos naštos, taip pat konkurencijos maršrutuose ar prekyboje iškreipimo, ir kartu RAGINA ICAO ir IMO toliau teikti ataskaitas apie savo su klimatu susijusią veiklą pagal UNFCCC. PRIMENA, kad III darbo grupės šeštojoje vertinimo ataskaitoje tarptautinė aviacija ir laivyba įvardijamos kaip sektoriai, kuriuose reikia daugiau veiksnių siekiant sumažinti išmetamus dujų kiekius. RAGINA visų pirma IMO paspartinti darbą įgyvendinant vidutinės trukmės ir ilgalaikes priemones ir peržiūrėti pradinę IMO ŠESD kiekio mažinimo strategiją, kad ne vėliau kaip iki 2050 m. būtų laipsniškai panaikintas tarptautinės laivybos sektoriuje išmetamas ŠESD kiekis, laikantis Paryžiaus susitarimo tikslus atitinkančios trajektorijos, ir PALANKIAI VERTINA tai, kad 41-oje ICAO asamblėjoje buvo susitarta dėl siekiamo ilgalaikio tarptautinės aviacijos sektoriuje išmetamų dujų kiekių mažinimo tikslo.
